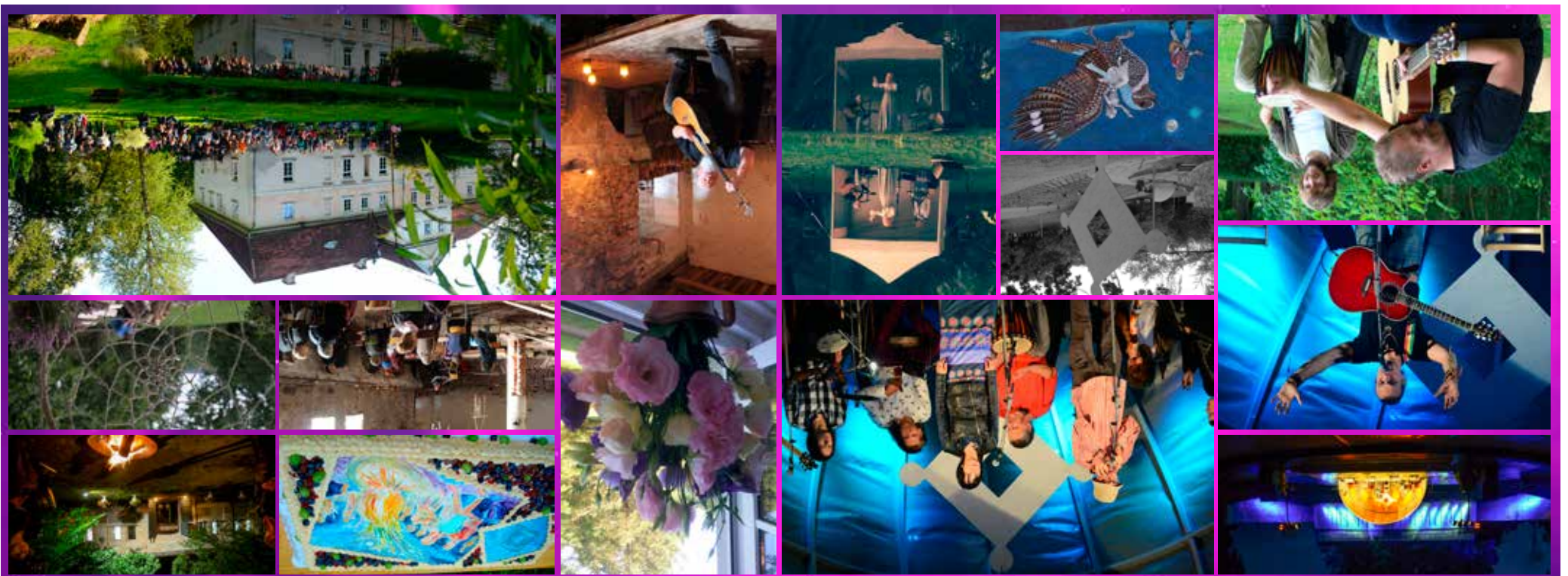

2017. gada MAIJS Nr. 3

Maija Kalniņa

PAŅEM VIOLETO DEBESI

Pirms gada, tuvojoties pirmajiem VĀRTIEM, centāties no Austras Pumpures izdibināt, kas, viņasprāt, ir dziesminieks, un viņa atbildēja ar savu leģendāro citātu: “Sauc, kā gribi, var arī par mīlestību”. Tagad, domājot par otrajiem VĀRTIEM, kāpēc tiem notikt atkal, kādus tos redzu šogad, kādu attīstību vai mainību tiem novēlu, manī atkal ieskanējās Austras sacītais. Jā, arī VĀRTUS var saukt pavisam vienkārši un reizē sarežģīti – par mīlestību.

Gads ne tuvu nav bijis viegls. Mēs, Austrasbērni, šķiet, tikai tagad lēnām sākam aptvert, kā tas tagad būs, kad Austras padoms skan tikai prātā, kad, dziedot mūsu ierastās dziesmas, Austras balss un ģitārspēle skan tikai mūsu galvās. Vēl skan dzīvā atmiņā sulīgi smieklī, balss intonācija, arī aizrādījumi, noteiktais tonis un ierastās frāzes. Un tad šķiet, ka jāsteidz veikt Austrasbērnu ierakstus, sakārtot Austras nošu pierakstus, digitalizēt materiālus, fotogrāfijas, sakārtot viņas dzīvokli, izveidot Austras istabu Liepājā.. Tik daudz kas ir darāms, tik daudz padomdevēju un ieteikumu sniedzēju. Neviļus piezogas bailes, kā un pa kuru diennakts laiku, lai visu darāmo izdara. Un vai spēsīm to izdarīt pareizi? Un kas ir *pareizi*? Vai mēs pagūsīm izdarīt visu, kā vajag, lai viss turpinātos? Kam īsti jāturpinās un kā? Un atkal ieskanas prātā Austras sakāmais, un kā pēkšņa atklāsmē nāk, ka tie taču ir Māra Čaklā

vārdi no dziesmas: “Paņem manu nogurumu, / es pie tevis gribu. / Man vienalga, kā to sauc, / var arī par mīlestību.” Un klausos dziesmu tālāk: “Es tev neprasu nemaz / pasauli šo piesildīt. / Tad jau nākamajā brīdī / pieprasītu piepildīt.” Vai kāds šobrīd pieprasa visu tagad un uzreiz? Nē, visam savs laiks un sava vieta. Turklāt Austras diezin vai primāri pieprasītu sakārtot kādu skapi vai ieskenēt kādu noti vai bildi. Drīzāk – atnāc uz mēģinājumu, jāgatavojas koncertam (starp citu, to ir gana daudz)! Jādzied. Jābūt ar publiku. Jānes dziesma tālāk. Jāmeklē to, kas katrā no mums īpašs, tas jāslīpē, pie tā jāstrādā, sevi jāattīsta. Kas esi Tu pats un ko Tu dziedi, kāpēc Tu dziedi? Kāds ir Tavs stāsts?

Kāds ir mans stāsts? Te nu ir Austras atstātais uzdevums mums katram. Austrasbērnu koncertus vienmēr vadīja Austras, tagad mums katram jāvada. Un jāveido katram savs stāsts. Padoms ir iedots. Austrasbērniem, domubiedriem, ikvienam kā dziedātājam, tā klausītājam. Kā tiksīm ar to galā, tas katra paša ziņā.

Pirms gada Austras deva VĀRTIEM savu svētību, man tas nozīmē ļoti daudz. Viņa mūs atbalstīja, lai arī pati toreiz nevarēja būt klāt. Skaidrs, ka iesāktais jāturpina. Un domāju, kā viņa gribētu... Iedomājos, ka viņai vienmēr svarīgi ir bijis tas, lai koncertos ir mūsējie. Tāpat kā dziesmu burtnīcas jāizdod un

Austrasbērnu dziesmas jādzied tāpēc, ka tikai tā mēs varam palīdzēt šīm dziesmām aiziet tālāk. Viņa kā mamma par mums nemanāmi, klusītiņām rūpējās. Vēl sadomāju arī to, ka diezin vai Austras vēlētos piemiņas brīžus vai kavēšanos skumjās atmiņās un viņas piesaukšanu visa koncerta garumā – nē, nē, nē. Austras aizmuktu no tāda koncerta, nosmejos. Lai šis mans raksts paliek kā vienīgais vēstnesis par to. Stāsts uz skatuves VĀRTOS nav par Austru, bet caur viņu – stāsts ir par dziesmu un ko tā mums stāsta. Vai esi iedziļinājies tās vārdos? Vai zini, cik daudz talantīgu dziesmi-

nieku un dzejnieku ir ap mums? Ieklausies un ļauj atklāties tam, kas, iespējams, slēpjas no televīzijas, radio, interneta un sociāliem... Tur ir tas īstais radošais gars, kurš, kā pēc pagājušā gada VĀRTIEM teica Ieva Akuratere, esot atdzimis Popē.

Ieklausīsimies, lai sadzirdētu. Dziedāsim, lai saprastu. Stāstīsim savus stāstus.

Arī šogad Popē. Satiksīmes, lai turpinātu.

Inese Sērdiņa
2017. gada 15. maijā

AR KO SĀKAS MĪLESTĪBA? KUR SĀKAS JŪRA?

2015. gada 14. augusts, Pope. Sarunas par un ap Dvēseles aicinājumu. Atvaļinājums. Ārējs miers, kurā cenšos atrast savu iekšējo. Īsti nesanāk. Pa galvu skraida izdomātas, nevis sajūstas atbildes. Apguļos karstās smiltīs un skatos mākoņos. Tā darīju bērnībā, kad vasarā ravēju kilometru garās biešu vagas kolhoza laukos. Ik pa brīdim apgūlos uz ne visai ērtajām, cietajām māla pikām un raudzījās mākoņos. Tie zīmēja dažādus tēlus. Nereti tās bija atbildes. Šoreiz mākoņi kļūs. Pārāk grūti tiem saskriet kopā, pārāk tālu baltās gubiņas viena no otras, bet pa vidu tām zilā debesu jūra. Aizveru acis un manī skan vārdi: atceries, ko Tev bērnībā vislabāk patika darīt? Atbilde manī ir zibenīga un tā mani pārsteidz. Brist pļavā! Izjust tuvību ar Dabu, ko sniedz pļava. Kad rāmi, sajūtot, tajā brienu un ar bijību atļaujos noplūkt to, ko tā dod. Nereti ar vecākiem sanāca asākas vārdu pārmaiņas par šāda pasākuma lietderību, jo ar skaistumu pačēdis netapsi. Tai laikā gaidīja sīpolu dodes, drēbju kalni un citi darbi, kas lauku mājās netrūka. Naktīs miega stundas zaga grāmatas. Latvijas vēsture, senču likteņi, vietu stāsti mani saīlēja. Tie man vienmēr ir apliecinājums kādai vēl līdz galam neapjaustai saiknei par mani šai laikā un vietā. Lūk atbilde! Taču tā tik ļoti atšķiras no tām ar prātu izdomātajām, kas ierāmējas laikmeta, sociālā statusa un reklāmas fomātos. Ne politologs, ne sociologs, ne biologs vai kādā citā profesijā nerāmējas. Arī naudas vienībās, vai greznas mājas, jahtas tēlā nē. Ko, lai ar šādu atbildi iesāk?

Taču, ja ir jautājums, nāk atbildes. Vēl vairāk. Nāk iespējas. Kā zināt, vai īstās? MĪLESTĪBA. Tā neklūdās. Kā Ziedonis tik precīzi to pasacījis... sirdsjo. Sirdsjo vienmēr rāda pareizo ceļu. Nav nozīmes, vai sirdsjo jūtam caur notikumu, caur cilvēkiem, caur vietu... vai dažkārt caur visu kopā, bet SIRDŠJO vienmēr ved. Arī mani.

Vispirms MĪLESTĪBA izrāva mani no

virpuļa, kurā vairākus gadus atrados, pati nejuzdama, cik ļoti zaudēju sirdsjo izjūtu. Skatu aizmiglo panākumu sajūta, varas apziņa un materiālās stabilitātes dzinulis. Un ir jānotiek kam gana trakam, gana radikālam, lai no tā izrautos. Ja iestājas stāvoklis, kurā vairs nejut mīlestības stīgu toņus, kas palīdz pieņemt sirdsjo lēmumus, tad kādam TUR AUGŠĀ neatliek nekā cits, kā strauji un negaidīti ievibrēt visas stīgas vienlaikus.

Sākumā sajūta ir griezīga. Viss ir jūtīgs līdz kaulam. Viss saplūst kopā. Tad atliek vien ieklausīties un sajūst, kura ir tā sirdsjo skaņa un atkal noskaņoties uz to.

Man tas nozīmēja aiziešanu no algota darba un lēmumu palikt Popē. Un, kad sirdsjo lēmums pieņemts, nāk iespējas, kas apliecina, ka ceļš ir pareizs. Liktenis ļauj sastapt cilvēkus īstajā laikā un vietā. Domubiedrus ar kuriem kopā doties tālāk.

Taču novērtēt to var ar laika intervālu.

Tikai pusotrs gads. Bet jaudīgs pusotrs gads. Gads, kas deva iespēju izkustināt iestrēģušos procesus un aizmigušās vietas vienā varēn skaistā Latijas pagastā, kuru nu jau 15 gadus saucu par savām mājām. Popē.

Man ir paveicies ar ģimeni. Mans vīrs vienmēr stingri vada buru pat, ja apkārt plosās vētra. Ar tādu vīrišķīgu spēku līdzās arī sieviete var būt stipra.

Mana sākotnējā priekšniece, vēlāk kolēģe, tad jau sadarbības partnere, līdz visbeidzot - labākā draudzene Ilze Meiere. Ir neiedomājami laba sajūta, kad iegūsti draugu, ar kuru arī pavisam sāļus pudus kopā var apēst. No domstarpību, grūtiem brīžiem iziet kā

no pirts. Iziet ar sajūtu, ka, vispirms sāpīgi mellumus noberžot, katru reizi topi baltāks, tīrāks un vieglāks.

Tur, kur mīlestība saplūst ar matēriju, nevis matērija ar matēriju, var notikt neiedomājams paātrinājums, kuram pievienojas arī cit. Kā Popē.

Gada laikā nodibināta biedrība un realizēti vienam mazam pagastam vērienīgi pasākumi: esam iekustinājuši pilsoniskās līdzdalības procesus – semināri par lauku reģioniem būtiskām tēmām, izglītību, kultūrtrūksmi, vietradi un radošām industrijām, kas varētu būt pamats Popes attīstībai. Par to runāts, piesaistot ekspertus. Uzrakstīta vietējās sabiedrības virzīta Popes attīstības stratēģija turpmākajiem gadiem. Iekustināta Popes estrādes atdzimšana. Rīkojot vērienīgas talkas, estrāde izcelta no atmatas. Piesaistīts finansējums no projektiem, noticis nemitīgs darbs ar vietējo pašvaldību,

lai pārliecinātu, ka estrādes vieta Popē ir tā vērtā, lai neļautu tai sabrukt un aizaut ar kokiem. Izdevās. Šajās dienās tiek iesniegts pašvaldības projekta pieteikums, kas paredz estrādes rekonstrukciju nākamajos gados. Tāpat no jauna esam sākuši atdot skaistumu un funkcionalitāti Popes muižas parkam un apkārtnē, veidojot to par rekreācijas zonu. No lēnas, bet neglābjamas sabrukšanas glābjam vienu no Popes muižas ansambļa senajām kultūrvēsturiskajām ēkām – Zirgu stalli. Arī tam esam iecerējuši nākotnē atdot sabiedriskā pielietojuma funkciju, turklāt ar mērķi nest arī materiālus ieguvumus Popes pagasa iedzīvotājiem. Katra šāda iespēja un

lai pārliecinātu, ka estrādes vieta Popē ir tā vērtā, lai neļautu tai sabrukt un aizaut ar kokiem. Izdevās. Šajās dienās tiek iesniegts pašvaldības projekta pieteikums, kas paredz estrādes rekonstrukciju nākamajos gados. Tāpat no jauna esam sākuši atdot skaistumu un funkcionalitāti Popes muižas parkam un apkārtnē, veidojot to par rekreācijas zonu. No lēnas, bet neglābjamas sabrukšanas glābjam vienu no Popes muižas ansambļa senajām kultūrvēsturiskajām ēkām – Zirgu stalli. Arī tam esam iecerējuši nākotnē atdot sabiedriskā pielietojuma funkciju, turklāt ar mērķi nest arī materiālus ieguvumus Popes pagasa iedzīvotājiem. Katra šāda iespēja un

tas, kas lielpilsētā sākums – priekš Popes cilvēkiem, lai tie paliktu Latvijas laukos, - ir miljons. Tādēļ VĀRTI, kas pērn notika gana galējos apstākļos visās izpausmēs – gan tas, ka laiks no idejas līdz realizācijai bija traki īss un bija ne vien jāriko pasākuma saturiskā daļa, bet arī jārada infrastruktūra, jāpieņem finansējums. Vēl divas nedēļas pirms - nezinājām, vai izdosies – vai būs elektrība, vai būs, kur sēdēt, vispār... nezināmo bija daudz. Taču ticība arī bija. Un tā - līdz galējam estrēmismam VĀRTU atklāšanas koncertā, kad debesis ar zemi kopā caur ūdeni saplūda. Lietus gāza spaiņiem. Taču cilvēki dziedāja un klausījās. Tā vien šķita, ka kāds mūs pārbauda: nu parādiet, cik tas jūsu sirdsjo ir liels, cik esat gatavi izturēt, ieguldīt un, kad sāksiet nepateicībā čīkstēt. Laikam jau izturējām, jo nākamā VARTU diena bija rāma un burvīga, bet noslēguma koncertā pie Popes muižas dīķa, kad Ieva Akuratere dziedāja par to, ka tik, cik degs uguņu uz katru kalna, tik mēs arī šeit dzīvosim, bet Sīmaņa spēcīgā balss izdziedāja ezeru kalna galā... es raudāju. No laimes. Pa īstam. Un ar milzīgu pateicības sajūtu par to, ka man ir iespēja piedzīvot, būt klātešošai vienā mazā atmodas procesā. Bet viss jau sākas no sākumiem. Un varbūt arī Popes stāsts ir stāsts par to, ka tā pa maziem Latvijas stūrīšiem trešā atmoda notiek. Ka Latvijā saprot, ka nevajag gaidīt tikai no augšas, ka pašiem jādara – katram ar to, ko viņš vislabāk var. Kādam ir izjūta, kādam dziesmas, kādam prasme izdarīt praktiskās lietas, kādam – ieraudzīt potenciālu, kādam izvārt zupu, bet kādam, kurš ikdienā vislabāk prot pelnīt naudu – iespēja ar to dalīties. Tādēļ mēs ceram, ka šogad, kad esam parādījuši, ka varam izdarīt un, ka mūsu mērķi nav tikai kampaņveidīgi vai personisku motīvu vadīti, atkal atsauksies vēl citi. Mēs no sirds ticam, ka katras mazas vietas atdzimšana un aktivitāte nozīmē lielus procesus Latvijai.

Dace Vašuka

Viss un Nekas. NOTIEK!

“Baltā talka apvienoja visu - svētīgu darbu, gandarījumu par paveikto, turklāt tajā visā bija tik daudz pozitīvisma! Piederības sajūta šai vietai, laikam, līdzās stipri savā pārliecībā un ticībā cilvēki, dziesmas un brīnišķīga pavasara diena!” tā 2017. gada maija Balto talku raksturo Popes skolas pedagoģe Ingrīda Priekule Andersone.

Ugunskurs. Turpinājums. Pūķi. Kalna strauts - dažas no pieturām ceļā uz otrajiem VĀRTIEM ļauj sajūst, kā smaržos jūlija vidus Popē.

Jā, 21.-23. jūlijā vērsies nu jau otrie dziesminieku VĀRTI. Četrus Kurzemes spīganu mij- un sa- darbība vienai ar otru un pasauli vēlreiz materializēsies notikumā, kuram dots skanīgs un daudzdimensionāls nosaukums. Arī šogad viss sāksies ar dziesminieku dižkoncertu, kas pārtaps dziesminieku un dzejnieku naktī Popes dabas koncertzālēs. 22. jūlijā Popes muižas parkā pieredzēsim dziesminiekus tuvplānā - aptuveni stundu garos koncertos būs iespējams iepazīt dažādus Latvijas novadus pārstāvošus dziesminiekus un viņu vēstījumu. Vakarā - post-folkloras grupas “Zāle” koncerts. Nedēļas septīto dienu piedziedās radošā apvienība “Matters”, kurā apvienojušies profesionāli mūziķi Kārļa Būmeistera vadībā. “Mazāk elektrības, vairāk sajūtu,” tā šīs apvienības radīto un izpildīto raksturo pats Kārlis, kurš ir viens no dziesmu autoriem līdzās grupas pianistam Edgaram Znutiņam un dzejniecei Maijai Kalniņai, ar kuras dzeju tapis viss dziesmu cikls. Popē VĀRTU vērejas un dzejnieces Maijas Kalniņas teksti skanēs gan pašas autore, gan “Matters” mūziķu izpildījumā.

Taču, pirms veram otros VĀRTUS, caur šo stāstu mīļi salocīsim pirmo VĀRTU izrakstīto deķi, rūpīgi noglabājot to pūralādes dibenā. Un tā... aiz trejdeviņām jūrām un trejdeviņām zemēm reiz dzīvoja...

UGUNSKURS

“Mani patiesi pārsteidza ceturtdienas vakara gandrīz piecas stundas garā dziesminieku lielkoncerta organizatoriskais līmenis. Dzesminieku kustība ir izaugusi no ugunskuriem, uz kuriem ielūgums tiek sūtīts ar zīli vai žubi, taču tas, ko pieredzēju ceturtdienas vakarā, bija pilnvērtīgs masu pasākums ar kārtīgu apskaņošanu, pašu popiņu rokām

darinātu skatuvi, prožektoru gaismām un lāpu dzīvajām ugunīm,” tā par pirmajiem VĀRTIEM laikraksta “Latvijas avīze” pielikumā “Kultūrziņas” rakstīja žurnāliste Anda Buševica. Un kā nu nebūs tā, ja divu VĀRTU vēreju ikdienas saistīta ar lielāku un mazāku pasākumu rīkošanu un režiju. Dzesminieku koordinatori, Austras biedrības valdes locekli Inesi Sērdieni par savu sauc arī Liepājas Tautas mākslas un kultūras centra ļaudis, bet režisores Maijas Kalniņas pieredze audusies gan ļoti lielu (pludmales festivāls Baltic Beach Party, koncertuzvedumi “Mans draugs Mārtiņš Freimanis”, “Es esmu Liepāja” u.c.), gan dziļi personīgu notikumu stellēs. Abas arī bijušas klātesošas pie Latvijas Dzesminieku saietā dzimšanas un šūpuļa kāršanas Vidzemes ekosaimniecībā “Lielkrūzes” 2010. gadā.

“Kad pirms gada laikraksta “Kurzemes Vārds” žurnāliste Dina Belta man un Dacei Vašukai vaicāja, ko darām ikdienā, mazliet samulsu,” atceras VĀRTU vēreja no Ventspils Ilze Meiere. Viņa turpina: “Ja Maijas un Ineses viss līdzšinējais dzīves gājums bijis saistīts ar aparātiem, radošiem un sabiedrības ideālus sevī nesošiem procesiem, tad manā un Daces pieredzē bija veseluma otra puse: uzņēmējdarbība un politika.”

“Divas pilsētas. Divas māsas. Ziemeļu māsa Ventspils. Dienvidu māsa – Liepāja. Maķenīt vairāk nekā simts kilometru viena no otras. Pasaules lielajiem soļiem mērot – viens nieka pussolis. Taču abu šo pilsētu iedzīvotāju domās dažkārt tie ir gaismas gadi. Kur rodas to tālums? Un kur paliek abu tuvums? Kura no mērauklām ir īstā? (...) Liepājnieki ventpilniekiem ierādīs, kā radoši būt, bet pretim saņem māku radošu būšanu turēt augstā godā. Un tā būda rūks! I Ventspilē, i Liepājā,” pirms gada Ventspils ziņu portāla blogu sadaļai rakstīja liepājniece Maija Kalniņa.

“VĀRTOS pieredzam, ka tieši liepājnieku brīvajā garā mīt tas, kas tik ļoti visus šos gadus bija pietrūcis Popei. Un droši vien ne

tikai Popei. Un nebūt nav tā, ka tā ir tikai tāda plivināšanās. Gan skatītāju sēdvietu atbrīvošanu no zāles apauguma pabeigt, gan šopavasār Baltajā talkā atkal no jauna sakopt estrādi - tas paveikts tieši kopā ar Liepājas draugiem. Jā, neapšaubāmi - pamatdarbs ir pašu popiņu ziņā, bet atslēgas mirkļos liepājnieku iedvesmas uguns ir klātesoša, “ tā Meiere.

TURPINĀJUMS

Tā nu tas bija. VĀRTOS pirms gada sastapās divas šķietami atšķirīgas pasaules: aizaudzis pilskalns, drūpoša estrāde un sena vācu baronu muiža ar latviešu dziesminiekiem, kuri cauri laikiem (tajā skaitā dziesmotās Atmosdas gadus) nesuši ļaudīm gara gaismu un brīvību.

Pirms gada Popes, ciemata ar nepilnu tūkstoti vietējo, galvenā problēma bija nīkuļojošais dzīvesspars. Lietišķi izsakoties - pagasts uz pārējo Ventspils novada pagastu fona izcēlās ar vismazāko investīciju un sabiedriskā labuma projektu apjomu. Kādreizējais Ventspils novada lepnums un Popes sabiedriskās dzīves centrs – estrāde – pēdējos divdesmit gadus bija klusējusi.

“Man daudz nozīmē tas, ka savu svētību VĀRTIEM deva Austras Pumpure, viņa ir ļoti klātesoša mūsu procesos Popē. Austras ticēja īstām lietām,” tā VĀRTU vēreja, Liepājas spēka dziesmu vakaru organizatore Inese Sērdiene, viena no daudzskaitlīgās Austrasbērnu cilts, kas jūt sevī aicinājumu turpināt arī tālu aiz Latvijas robežām – sirdstelpās – pazīstamās latvju dziesminieces iesākto. Interesanti, ka arī pašas Austras vārds saistās ar Popes muižu – 1978. gadā uzņemtajā režisora Gunāra Pieša filmā “Tavs dēls” viņa spēlē dziedātāju Ellu. Inese Sērdiene teic: “Tā vienkārši ir laba sakritība, un, kas zina, varbūt apstiprinājums. Nostiprinoša saikne – mums tur jābūt. Likumsakarība? Dievjaušība?”

> 4 lpp

mūžam jauna ir pasaule
neticiet ka tā sirma

ik mirkli tiek radīts un pārradīts
visums līdz pašām tā dzīlēm

rāma un mūžīga uguns deg
ikvienas radības sirdī

un nav šo uguni jāmeklē
nav jāšķīļ tā mūžīgi deg

un tā jau ir katrā pašā
tikai piemetiet malkai

savāciet to ko jums nevajag
un droši to ugunī sviediet

saklausītus spriedumus
priekšstatus pašas un zaimus

savus vakardienas pātarus
savus varenos rītdienas plānus

un uguns tos priecīga aprīs
un atkal taps gaiši un silti

noveco viss ko tu zini
mūžam jauns tas ko tu jūti

dedziniet to ko jums nevajag
dedziniet to ko jums vajag

lai zemē irst pārpratumi
tāpat zeme paņems visu

un dedziniet svešās reklāmas
izlejiet jaunības eliksīrus

mūsu tēviem galvas viz sudrabā
nesakiet ka tās sirmas

mūsu mātēm ap acīm smaidi krājas
nesauciet tos par grumbām

labāk tiem vilkiem kas aitādās
vismaz savā prātā noraujiet ādas

un droši tās metiet ugunī
uguns zinās ko iesākt

tā visu pārvērtīs gaismā
tā visu pārvērtīs siltumā

mirdz māšiņai skropstās dimanti
tos nevajag notraukt tie zied

un kautrie zēni par vīriem aug
vien nelauziet viņu kautrumu

jo tieši tā zaļie asni aug
un varenos ozolos pārtop

izlejiet zemē savas aizdomas
zeme zinās kur viņas likt

tā viņas pārvērtīs asnos
lai visa pamale zied

lai mūžam jauna zied pasaule
kā šis mirklis kas pukst tās krūtīs

noveco viss ko tu zini
mūžam jauns tas ko tu jūti

bet ja vēl kādam dvēsele salst
varu teikt tikai

dedziniet dražas

Agita Draguna

“Piekūns skrien debesīs, mosties brāl - jau rīts!” ar “Jauns mēness” dziesmu estrādi pēc pirmās pavasara talkas 2016. gada martā ieskandina dziesminiece un VĀRTU vēreja Maija Kalniņa.

> Ja šodien atskatāmies uz gadu seniem notikumiem, redzam, ka ir jomas, kurās uzsāktais ir kā sniega lavīna, kas traucas lejup no kalna un ar prātu nevadāmi nes pārmaiņas. Vienlaikus ar VĀRTU ideju Popē dzima arī biedrība “POPES MUIŽA”, kurā apvienojās vietējie uzņēmēji un dažādu jomu speciālisti. Pēc iedzīvotāju iniciatīvas ne vien sakopta pagasta teritorija, bet arī izstrādāta attīstības stratēģija, ierīkots sabiedriskais centrs dažādām vecuma grupām, notikuši semināri, vēstures lasījumi, pasākumi bērniem.

Biedrības valdes priekšsēdētājs Mārtiņš Vašuks: “Mana motivācija iesaistīties Popes estrādes sakārtošanā dalāma divos aspektos. Viens no tiem emocionāls. Mans vecaistēvs, būdams kolhoza priekšsēdētājs, pārbūvēja 1949. gadā celto koka estrādi, izveidojot to par visa Ventspils novada (tolaik rajona) galveno estrādi, kurā norisinājās būtiski Atmodas laika koncerti, tai skaitā Baltika. Kad neatkarības gados viss tika nolaists, kad apkārt cēla jaunas un atjaunoja vecas estrādes, bet Popes estrāde uzmanību un finansējumu no pašvaldības neizpelnījās, nolēmām sākt paši to kustināt. Ir būtiski domāt par to, lai pagasts neklūtu par guļamrajonu Ventspilī strādājošajiem, bet, lai veidotos vide, kurā patīkami dzīvot, ar ko lepojamies, kur var veidoties kultūras notikumi. Tādēļ atbalstu VĀRTUS, estrādes sakārtošanu un to pašu varu teikt par veco muižas ēku – Zirgu stalli. Ko varam, to darām.”

Mārtiņa teikto papildina biedrības valdes locekle Dace Sāmīte: “Popē ir izcili saglabājušās aptuveni pirms 150 gadiem stādītās alejas, tās ir piedzīvojušas mūsu valsts dibināšanu un, rūpīgi un pareizi koptas, var piedzīvot arī Latvijas divsimtgadi. Pērn alejas papildinājam ar jaunām liepiņām, kas mazliet izjauks viendabīgo rakstu, tomēr kopums tiks saglabāts.”

“Gandrīz 20 gadus dzīvojot Popē, nevaru beigt priecāties par šīs vietas vienreizējo skaistumu. Pie brīnišķīgās ainavas vēl vēsturiskās ēkas un pat apzinoties visu nīcīgo, ir bijis ļoti žēl skatīties, kā tās lēnām deldē laika zobs. Pēdējā laikā radusies cerība. Cilvēki, šķiet, ir sasparējušies. Ir svarīgi, ka atrodas cilvēki, kuriem izdodas sapulcināt ļaudis šādām aktivitātēm. Esmu pesimiste, tāpēc dodos uz talkām un meklēju izeju!” iepriekšteikto apstiprina Popes skolas pedagoge Ingrīda Priekule Andersone.

VĀRTI ir turpinājums arī uzņēmēja Viestura Tīles saiknei ar Popi. Vietējie zina teikt par viņa ilggadēju atbalstu Popes skolai. “Tā es apliecinu savas saknes, savu piederību Popei. Visu naudu tajā saulē līdzī nepaņemsi!” smiedamies atzīst Tīle un saka: “Noticēju VĀRTU idejai, jo pamanīju aktivitātes internetā un jutu, ka dziesminieki ir īstie Popei, ka viņi ļoti iederēsies Popes aurā!”

Cauri VĀRTIEM kopā ar dziesminiekiem un Austru Pumpuri ienāca arī Olafs Gūtmanis, – ceļa, Kurzemes krasta dabas un šī krasta ļaužu dzejnieks, cauri laikiem redzošais meklētājs un sapņotājs. “Kad domas skrej pašas – nedzenot tās ar varītēm un negaidot nekā no tām – tās dikten labi saprotas ar sirdi. Kā reizi tā notika arī šoreiz – kad ļāvu tām izskrieties – tās atnesa ziņu no sirds. Par Olafa Gūtmaņa vietu VĀRTOS. Reiz ar studentu teātri “Rikošets” veidojām Olafa Gūtmaņa dzejas izrādi, tobrīd es iepazinu vīru, kurš raksta ko vairāk par dzeju. Raksta zināšanas. Raksta jušanu. Raksta esību šim Krastam un šī Krasta ļaudīm. Un sajutu šo dzeju pāri laikam esošu. Cauri Vārtiem vedošu. Tāpēc Olafs Gūtmanis”, par dzejnieka nokļūšanu VĀRTOS atminas Maija.

PŪKI

Spīgasanas teic, ka aizvadītajā ziemā viņas apciemot pasākuši pūki. Tie nākuši sapņos un īstenībā.

Restaurējot ģimenes ciltskoka slāņus, Dace Vašuka uzzinājusi, ka viņas omītes dzimtas mājās pie Lagzdienas pilskalna Piltenes pagastā savulaik atrasta vērtīga lāde – darināta hercoga Jēkaba laikos un greznota ar pūķa atēlu.

Varbūt dzimtas pūralāde, tāpat kā brīnumpasaku tēli, iemieso sevī tēvu tēvu mestās laipas, kuras mums turpinoši atgādina - it viss

ir iespējams, kamēr vien manā sirdī kvēlo uguns, kas ir visa pirmssākums, plūdums un arī atpakaļ atgriešanās.

“Paldies, Ilze, par piedāvājumu, jutos patiešām saviļņota un, protams, piekrītu. Vēl tikai pati to dzejoli tā uzmanīgi pārlasīšu un tad Tev nosūtīšu, labi? Tā arī stāv joprojām melnrakstā, nekur citur to publiski lasījusi neesmu, un, protams, pati piemērotākā vieta, kur tam tapt publicētam, viennozīmīgi ir tieši “VĀRTU vēstnesis”! (..) Šodien man, var teikt durvju priekšā, upē Agē ledus iet, tads

Sējam ozolzīles, lai 2018. gadā jaunu mežu stādītu! Latvijas inteliģences - dzejnieces Māras Zālītes, producenta Ata Baloža, dziesminieka Kārļa Kazāka aicinājumam 2015. gada rudenī atsaucās Popes pagasta pārvaldnieks un biedrības “POPES MUIŽA” valdes loceklis Mārtiņš Libkovskis, vietējā folkloras kopa “Pūnika” un krietna sauja popiņu.

Aleju atjaunošana 2016. gada pavasarī. Pāris mēnešus vēlāk Maija rakstis: “Sveiciens arī Popei – viņa jau pati spigana. Skaista un mežonīga. Dziļa un dulla. Ar kalnu mugurkaula vietā un aleju labirintiem dvēselē. Spigana, kura grib skanēt un skanēs. Kura nekad nav apklususi savā skanēšanā, vien skanējusi ārpasaulei nedzirdami.”

skaistums, ka visu dienu skatījos, un kaut kā arī pašai tieši šis dzejolis sāka ausīs skanēt.. jā, lai Vārti ver mūs... (..) Te, Zvejniekciemā, arī visu laiku lija – veselus četrus mēteļus un lakatus slapjus saliedēju un tomēr nespēju nestāvēt upes krastā. (..) Dzejoli jau uzmeclēju un, šķiet, negribas tajā mainīt ne zīlbi, lai jau paliek tāds, kāds tonakt tapa,” tā dzejniece Agita Draguna.

“Agita vaicāja, kuros datumos “Vārtu vēstnesis” iznāks. Atbildēju, ka kādā padsmītajā martā, ja vien ar VĀRTU plūsmu beidzot viss būs kārtībā,” atceras Ilze Meiere.

Ir padsmītais maijs un “Vārtu vēstnesis” ir sastapis savus lasītājus. Agitas Dragunas VĀRTOS tapušais vēstījums bija nozīmīgs impulss rīkotājiem – turpināt iesākto. Īstajā brīdī pārlasīts, tas ļāva atcerēties, ka VĀRTI – tas ir stāsts arī par satikšanos, par līdzsvaru, kas rodas mijiedarbībā. Tas ir stāsts par Ziemeļkurzemes un Dienvidkurzemes draudzību – telpu, kura atvēra VĀRTUS daudz un dažādiem procesiem. Tas ir stāsts par pasauli, pēc kuras visas četras VĀRTU vērejas ilgojušās un ieguvušas, atverot VĀRTUS. Par pasauli, kurā Ventspils un Liepāja nevis aprunā, bet parunā. Neapsmej, bet kopā smej. Neskauž, bet apskauj. Nemērās, bet mēra. Tuvumu, ne tālumu.

Brīnuma klātbūtni apliecina arī dziesminieku teiktais. Pēc notikuma dziedātāja Ieva Akuratere teica: “Ir atdzimis īsts radošais gars dziesminieku VĀRTU pacilātā un daiļā idejā un domformas materializācijā! Juris Vilcāns, folkfestivālu kustības pamatlicējs

Latvijā, var just un zināt, ka viss turpinās...” Dzejnieka Māra Salēja prāt: “Sirds, profesionalitāte, gaumes izjūta, dziesminieka misijas apziņa un dziesma kā augstākā vērtība – tā es varētu īsumā raksturot VĀRTU izdošanās noslēpumu.” Rakstniece un dziesminiece Jana Egle: “Popes VĀRTI ir viens no manas aizejošā gada lādītes vissiltākajiem dārgumiem.”

KALNA STRAUTS

Ziema bija gara. Gadumijā, kad Mājup devās dziesminiece Austru Pumpure, kas kādā no dimensijām pavisam noteikti ir tverama kā VĀRTU krustmāte, četras spīgasanas sprieda par vasarā veramajiem VĀRTIEM. Pusnapietni un puspaļokam par otro VĀRTU uzdevumu kļuva atminēt mīklu – kā Kosmoss iedabūjams Popes kalnā un kā Kalns palaižams Kosmosā.

Pamodināt kalnu, izglābt Staldzenes priedi, ļaut skanēt tam, kas mūžību klusējis... Paši ļaudis jau vien ir tie, kuri mostas, izglābjas un atgūst savu skanējumu.

“Ar VĀRTU meitenēm esam vienojušās, ka stāstām visu, kā ir. Stāstām arī par grūto, par to, ka, neskatoties uz lieliskajām dziesminieku, klausītāju un popiņu atsauksmēm, VĀRTU turpinājums nav pašsaprotams,” tā Meiere, “Kad popiņi biedrības “POPES MUIŽA” aicināti sanāca uz pirmo šīpavasara talku, tieši atbrīvotais kalna strauts bija tas, kas atdeva man ticību un sajūtu, ka ar Popes kalnu joprojām savijas arī mans ceļš.”

"Tā ir brīvība, kas dārgāka par sauli. / Tās ir ilgas, kas no sprostiem ārā sauc! / Tā ir laime pamosties no dziesmām, / Rita vēju sveikt, kas rasu zālē trauc!" - dzejnieces Maijas Līcītes-Miglas vārdi skan pasaulē caur Imanta Kalniņa komponēto un Zigfrīda Muktupāvela izpildīto Brīvības dziesmu no izrādes "Brēmenes muzikanti". Gan brīvība, gan saule tiek Popes kalna strautiņam, kurš kopš šī gada aprīļa talkas zina: tā ir laime pamosties no dziesmām!

Dr. art. h.c. Imants Lancmanis Popes muižā 2016. gada rudenī Roberta Grinberga organizētajā pasākumā "Vēstures lasījumi". Ticami-neticami. Ticami!

Renārs Kaupers un "Mazā kavalērija" talkojot Mednieku namiņā 2010. gadā un tā pati vieta 2016. gada Ziemassvētkos.

Biedrības valdes loceklis Roberts Grinbergs: "Popes muižas baronam parka plānojumā bija paredzēts, ka strautiņš no diķa lejup pa nogāzi tecēs nepārtraukti, bet ne vairs barons, ne vairs muižas kalpi un dārznieki, kas turētu rūpi par strautiņa tecēšanas ceļa atbrīvošanu no zariem un lapām. Tāpēc tagad tas ir pašu popiņu ziņā – ik pa laikam attīrīt strautiņa ceļu no šķēršļiem un palaist ūdeni straujā tecējumā cauri akmens krāvu un tiltiņiem. Šopavas ar tas notika pirmoreiz un ir patiesi gleznains skats, ka strautiņš tek lejup, tiecoties pēc brīva ceļa."

Rakstniece Laura Vinogradova, kura dzimusi un augusi Popē, bet tagad par savām mājām sauc Rīgas bruģi: "Jau sen gribēju uzrakstīt kaut ko Popes kalnam, kaut ko no tā senatnes. Biju domājusi rakstīt par kuršu laikiem, bet kāds spēks mani virzīja citā laikā – 17. gadsimtā. Pētot senos materiālus, uzdūros kādam dzimtas kokam un pamanīju, ka tajā nav sieviešu. Un tad stāsts par baronesi Annu – Johana Dītriha sievu – sāka stāstīties."

"Kad Laura kādu vakaru pēkšņi atsūtīja stāstu, atklādama, ka Popes procesi viņu iedvesmojuši, ar interesi sāku lasīt. Taču sajūtas, kādas pārņēma lasot, nevaru izteikt vārdos. Vismaz pagaidām nē. Izlasīju ar dziļu emocionālu pārdzīvojumu un aizsūtīju Laurai paldies. Lauras atbilde mani pārsteidza vēl vairāk. Pār pasauli. Šobrīd vairāk nevaru patiekt. Man ir pārāk daudz jautājumu un skudriņas caur kauliem, nojaušot atbildes," dziļi personīgajā dalās Dace Vašuka.

Es atgriezšos, es tam domās saku. Dzirdi, atgriezšos!

"Bija tā – uzrakstu un saprotu, ka Anna ir Dace. Annai ir Daces trauslums, viņa izskatās kā Dace un kustās kā Dace. Pat balss viņām viena. Es toreiz Daci dzirdēju dziedam talkā pie ugunsкура un jā, tā dziedātu arī Anna. Viņa – Dace – ir tā, kura pie strauta lasa," stāsta tapšanas laikā sajosto atklāj Laura.

Vēl nav zināms kā tieši stāsts satiks savus lasītājus. Vinogradova teic, ka tam jābūt pāpīram, kuru katrs cilvēks, pirmkārt jau katrs Popes cilvēks, var paņemt rokās. Fragments no L. Vinogradovas stāsta "Von Behr(a)":

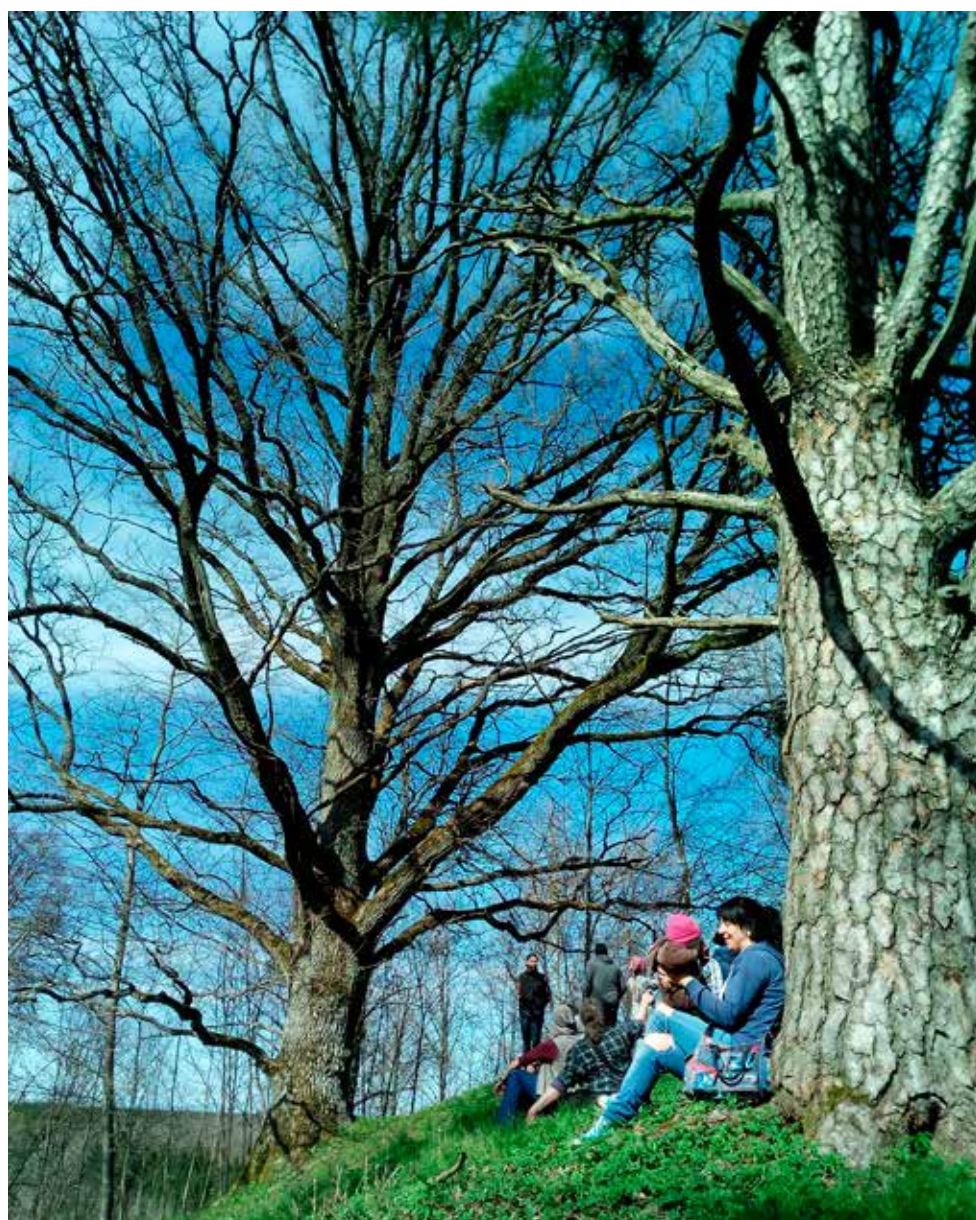
"Es izliecos pa karietes logu un pametu skatu atpakaļ. Kalns. Aiz tā muiža. Un aiz muižas Medību pils. Bet aiz Medību pils – kāds mazs strautiņš.

Es atgriezšos, es tam domās saku. Dzirdi, atgriezšos! Pat pēc daudziem, daudziem gadiem. Pat tad, kad manis vairs nebūs. Es atgriezšos, sēdēšu strauta malā uz soliņa un lasīšu grāmatu. Es, baronese Anna fon Bēra.

Es – sieviete."

> 6 lpp

Mirkli vecajā pilskalnā un Vārdi. Tie nāk uz Zemes caur cilvēkiem. Šie caur Daci Vašuku: "Simtgadīgo liepu zari noglāsta galvu, ar vibrāciju iedarbina matu antenas. Smadzenēs uzplaisnījums. Īssavienojuma enerģija izskrien cauri un kāju pirkstu galos saslēdzas ar ozolu saknēm. No Visuma spēka notrīc ozolzīles. Kurmji paliek alās. Saule ceļas pāri eglēm. Vibotnes tiecas pret gaismu. Sūnas sargā ziemeļus. Saknes raida debesis. Debesis ir tuvu. Kalns ir augsts. Pēdas paliek uz zemes – caur zariem, saknēm un kalnu, caur sirdi ar debesīm sarunājas. ...šī vieta ir manas mājas."

VĀRDĀ NENOSAUKTAIS

“Lai arī sinhoronitātes un brīnumi VĀRTU ceļā jau kļuvuši par ikdienu, arvien no jauna aizturas elpa, kad TAS atkal un atkal notiek. Pēc Baltās talkas viesojāmies pie Daces un Mārtiņa, apsveicām arī Maiju austošajā vārda dienā, uzdāvinot tikko iznākušo Ginta Barkovska grāmatu “Okeāna saviļņotie. Atklāt sevi no jauna”,” stāsta Ilze.

Maija Kalniņa: “Savās rokās pēkšņi turēju informāciju, kurā turpmākās dienas ieniršu līdz dziļēm, raudot un smeļot – lasīšu vēlreiz un vēlreiz. Pārfrāzējot Māri Čaklo, šī grāmata bija gliemežvāks, kurā iedabūts okeāns. Gliemežvāks, kurš tik laikā un vietā radies manā ceļā. Jo tas precīzi atgādina un atkal no jauna iedvesmo par virzienu un veidu, KĀ. Kā iet savu ceļu. Kāpt savā Everestā. Brist savās plāvās. Peldēt savu okeānu. Kā iet savu ceļu. Kāpt savā Everestā. Brist savās plāvās. Peldēt savu okeānu.”

“Arī mums, tāpat kā Ginta un Kārļa ekipāžai, naudas VĀRTU vērsanai nebija, tomēr turpinājām,” atceras Ilze Meiere. Atsaucās Viesturs Tīle, atsaucās novadā strādājošie uzņēmumi SIA “Kurekss”, SIA “ARB Pope”, SIA “Virši-A”, SIA “Ventspils miesnieks”, zemnieku saimniecība “Akmeņkalni”, veikalu tīkls “Mājai un dārzam”, lielu atlaidi apskāpošanai un gaismām iedeva liepājnieki no SIA “Bang!”, notikumu līdzfinansēja Liepājas Kultūras pārvalde un Ventspils novada dome, informatīvi atbalstīja gan reģionālie, gan nacionālie plašsaziņas līdzekļi.

Neviltots bija VĀRTU vēreju prieks, kad gada sākumā ar politiķa Imanta Parādnieka atbalstu – kontā ieripoja LR Kultūras ministrijas līdzfinansējums. “Aicināju kolēģus Saeimā valstiski atbalstīt gan dziesminieku VĀRTUS, gan Saietu Jaunpiebalgā, jo dziesmās mēs smēlamies garaspēku. Tas vairojams!” tā Parādnieks.

“Ko mēs dzīvē īsti nemākam, to mēs dziesminiekā gribam sadzirdēt – nepārdoties, nemelot, būt sava ceļa gājējam. Tāpēc prieks, ka ir vietas, kur kādu mirkli mēs ar

VĀRTU vērejas Dace un Maija un vietējo rokdarbnieču izstāde zirgu stallī. Visā Latvijā smaržo uzņēmēja Imanta Bērziņa audzētās puķes. Viņš kā biedrības “POPEŠ MUIŽA” valdes loceklis ar tām dāsni dalās - izrotādamus telpas un galdus svētku reizēs.

dziesminiekiem varam iet kopā,” saka Roberts Buivids, programmu vadītājs Latvijas Radio, kura raidījums par un ar dziesminiekiem “Atveriet, te dziesma!” dzirdams ēterā ik svētdienu.

“Kad 2010. gadā Popē nopirkām nekustamo īpašumu “Lāčplēši”, jutu, ka lai šī vieta ar laiku kļūtu par manām mājām, ir jāsarod. Tavas kopā ar Popes kultūras nama vadītāju Indru Grosbārdi organizēju Medību namiņa tīrīšanas talku, kurā piedalījās arī “Mazā kavalērija” - radošu ļaužu dombiedru grupa, kuri sevi sauc arī par Imanta Ziedoņa ideju turpinātājiem,” stāsta Ilze Meiere, “Šajos Ziemassvētkos namiņš piedzīvoja brīnumainas pārvērtības un ar Roberta Grinberga un

Daces Vašukas gādību mazie popiņi kļuva par dažiem patiesiem mirkliem bagātāki.” Roberts Grinbergs: “Es nezinu skaistāku un piemērotāku vietu kā Popes medību pils! Tā ir vieta, kur mīt īstās gadsimtu sajūtas un bērnu fantāzijai ļauts attīstīties ik mirkli!”

Pirmos VĀRTUS bagātināja arī Zemes gados jaunas, bet dvēselē mūžīgas (kā mēs visi!) mākslinieces Santagoras zīmētas pastkartes. Viņa bija klātesoša arī notikumā, darinot dziesminieku portretus. “Māksla ir ļoti atbildīga joma, vizuāls attēls var izraisīt cilvēkā emocijas un jūtas. Māksla, mūzika, vārdi, deja u.c. jaunrades formas maina cilvēka noskaņojumu, pasaules redzējumu. Harmoniski mākslas darbi spēj dziedināt.

Domāju, ka jaunradē, radīšanā vienmēr jātiecas pēc harmonijas, lai tuvotos paradīzei. Ja rada skaistumu, pasaulē uzreiz kļūst skaistāk,” tā Santagora, “Lai ieklausītos sevī, ir jāiziet ārpus ierastā, prāta diktētās “jābūtības” un dogmām. Sāciet rīkoties sākaņā ar Sirds sajūtām, tad arvien plašāk apzināties savu vēlmju cēloņus, rīcību, un sekas.”

“VĀRTU dziesma ir sākusi skanēt, pagājušajā gadā – pirmais pantiņš. Ko nesīs otrais, ko trešais... un, kas zina, kādu piedziedājumu mēs vēl kopā radīsim. Kas tā būs par dziesmu Popei un katram mums personīgi!” laimīgus smieklus smeļ Inese Sērdiņe un mēs zinām, ka VĀRTI vērsies atkal.

Sniegs KAUKĀZENĒS

Ir devītā maija rīts. Es stāvu sniegā un veros āliču baltajos ziedos. Tie ir pilni ar smalkiem ledus kristāliem un man turpinoši kaklā ir kamols. Es nevaru to izraudāt. Pagaidām. Bet varbūt varu izrakstīt?

Mani vecāki izšķīrās, kad man bija deviņi gadi. Es ieguvi vēl divas burvīgas māšas – Agnesi un Lieni, bet zaudēju paradīzi, kurā kopā ar māsu Ievu augt – abu vecāku mīlestības sildītām un skautām.

Gribēju studēt mākslu un kultūras vēsturi Liepājā, bet par manu laimīgo loterijas biļeti kļuva Ventspils Augstskola, kas tā laika Ventspils bibliotēkas vadītājas Ilzes Buņķes idejiski izauklēta, 1997. gadā vēra durvis saviem pirmajiem studentiem. Atceros studiju gadu agro rītu skrējienus ziedošās kaukāzenēs - sirds pārpilna trīsu un nepacietības piedzīvot dzīvi.

Mazliet pastrādāju augstskolā, tad Abonēšanas centrā “Diena”, – līdz, pensionējoties tā laika “Ventas Balss” redaktorei-direktorei Edītei Melngalvei, div-

desmit trīs gadu vecumā Zvaigznes dienā ieguvi pusi no viņas amata, mantoju viņas melno ādas krēslu un visu citu, kas tam piedien. Par “Ventas Balss” galveno redaktori kļuva Gundega Mertena – viena no manas dzīves skolotājām.

Nepilnos četrpadsmit gados pieredzēju gan dzīvu dzīvi, gan sevi pavisam tukšu blenžam sienā aiz drosmes trūkuma pāršķirt lappusi. Laikraksts no melnbalta reizi nedēļā kļuva par krāsainu, radījām savu agro pastnieku tīklu pilsētā, reklāmas agentūru, digitālās drukas ražotni, vietējās radioprogrammas latviešu un krievu valodā, interneta televīziju, nopirkām un uzturējām strādātspējīgu vietējo laikrakstu drukas tipogrāfiju. Pamēģinājām izdot žurnālu un spērām gana pārliecinošus soļus dokumentālo filmu industrijā.

Bet visu pēc kārtas.

...divdesmit trīs gadu vecumā Zvaigznes dienā ieguvu pusi no Edītes Melngalves amata, mantoju viņas melno ādas krēslu un visu citu, kas tam piedien. Par "Ventas Balss" galveno redaktori kļuva Gundega Mertena – viena no manas dzīves skolotājām.

Ar savu dižakmeni - Andri Šteinu - jaunībā un 2016. gada rudenī Popes "Lāčplēšos". Paldies fotogrāfei - manai mīļajai meitai Ketai Šteinai.

Visdziļākajā tumsā man roku padeva sens un bezgala tuvs draugs - astroloģe Gita Priede.

Maija Kalniņa - meitene ar sarkano kleitu no Liepājas jumta. Mūsu atkal satikšanās "Gaismas kapsulā" bija likumsakarīga un turpinoši ir pārļācīga.

Mana mīļā Popesmeita Dace, ar Tevi kopā tūkstošiem jūdžu noieta, lai būtu tā, kā ir.

VĀRTOS manas abas pasaules saplūda vienā beidzot tā pa istam. Racionālā ar intuitīvo, tradicionālā ar netradicionālo, tā, kura zina ar to, kura jūt. Mana spīgasana būsana sākās bērnībā ar laukakmeņiem, turpinājās deviņdesmitajos ar pirmo grāmatu "Domu spēks", pie Anitas Kaneles mācījos NLP, gadsimtu mijā studēju astroloģiju Andra Rača skolā, pinu vainagus un kūru guni kopā ar Sarmīti Krišmani (tagad - Strautmani), izzināju ieelpas un izelpas noslēpumu kopā ar jogas pasniedzēju Janu Jozēnu, ceļoju smalkajā pasaulē kopā ar Kanādas latvieti, šamani Līgu Moruss, uzkāpu kalnā - Indijas ziemeļos Ladākhā - cigun instruktore Iri-sas Celmas aizvējā un vēl daudzko citu. Jā, man ir būtiska pasaules vienotība. Es dzīli ticu, ka sarunājoties vara sadzird tautu un tauta varu, ka sarunājoties māksla ir brīva savā radīšanā un tās finansētāji - iedvesmoti no mūžības pieskāriena.

2012. gada aprīlis. Krīze ir samazinājusi apgrīezienus un man darbā ir garlaicīgi. Sadzirdu, ka Zane Boitmane-Priedēna grib organizēt mūspusē latviskās dzīvesziņas no-metni, rakstu viņai un piedāvāju palīdzību.

Vārds pa vārdam, darbs pa darbam un tā paša gada rudenī, īsi pirms Latvijas dzimšanas dienas abas stāvam pie pūra lādes ar grāmatām "SPĒKA DZIESMAS" - trejdeviņām latviešu tautasdziesmām ar Sarmītes Krišmanes (tagad Strautmanes), Ievas un Ģirta Ančevsku dotām kodu atslēgām. Grāmatai pievienots jauniešu folkgrupas "DĀRDI", Marta Kristiana-Kalniņa, Kristīnes Kārklis-Kalniņas, Katrīnas Binderes un Airas Rūrānes iedziedāts disks. Grāmata top par daudzu latviešu atpakaļceļu pie sevis, bet, iznākot otrajam spēka dziesmu krājumam - manis jau LATVĒ vairs nav. Nesaderēja soļu ritms un es... aizcirtu durvis.

2014. gada rudens. Kopā ar tā laika darba kolēģi "Ventas Balsī" - Daci Vašuku, astro-

loģi Gitu Priedi, latvisko ritu zinātāju Guntu Sauli, māksliniecēm Sandru Sabīni-Jaundālderī un viņas meitu Santagoru - izdodam kalendārus. Sabīne rada savu redzējumu par divpadsmit zodiaka zīmēm, - piekārtojot katrai no tām kādu latvisko masku tēlu. Bet Santagora kopā ar draudzenēm-māksliniecēm Olgu Bogdanoviču un Dagnī Ventīņu iedzīvina tēlus maiju kalendārā "VISS IR VIENS".

2015. gada rudens. Dace iesniegusi at-lūgumu, apņēmoties pabeigt vien iesāktu filmu par godu Ventspils bibliotēkas jubilejai. Organizējot filmas pirmizrādes pasākumu, atceros vasarā redzētu video, kurā kāda meitene sarkanā kleitā uz Liepājas jumta dzied dziesmu "Liedagā". Atrodu viņu Facebookā un rakstu. Maija Kalniņa piekrīt un, kad 1. decembrī bibliotēkas darbinieki pirmo reizi redz "Gaismas kapsulu", tad dzird Maiju ne vien dziedam - ar filmas ierunāšanu sākās mūsu - Ventspils un Liepājas - sadarbība.

2016. gada februāris. Brīvība, vējš un bohēma - lai arī jau aizgājusi no "Ventas Balss", Dace kopā ar mums vēl uztaisa filmu "Pusstāvu augstāk". Tā caur Ventspils reģionālā laikraksta darbinieku atmiņu prizmu ieskicē kopējos procesus nozarē talajos deviņdesmitajos.

Pieskāriens Atmodas gadiem kļūst liktenīgs. Divu Ventspils un divu Liepājas spīganu ceļi savijas ciešāk, kad lemjam kopīgi kāpt Popes kalnā, lai augusta Pilnmēnesī vērtu "VĀRTUS", ieskandinot divdesmit gadus klusējošo estrādi. Maijai, Dacei un man pievienojas Latvijas dziesminieku koordinatore Inese Sērdiene.

2016. gada 18. novembrī pasaulē ienāk mana otrā meita Juna, kura sevi pieteica vienlaikus ar VĀRTU ideju. Savu pirmizrādi Valsts svētku pasākumā Ventspilī piedzīvo Maijas un "Ventas Balss" kopdarbs - īsfilma "Mīlestības vēstule, iegrebtā Ventspils ostas bākas krāsā". Tas ir stāsts par Ventspili, kuru

mīlu. Par mazu, Ostgalā dzīvojošu ventspilnieku - puiku, kura ik dienas lielākais un atbildīgākais uzdevums ir sagaidīt un sveikt Ventspils ostā ienākošos kuģus.

2017. gada aprīlis. "Sakura ir pienene. Pienene ir saule. Saule ir spīgana. Spīgana ir mīlestība. Mīlestība ir zieds. Zieds ir sakura. Sakura ir pienene..." smeļ Maija uz kuģa, kad saku - Stokholmā sakura zied. Esam tās - pienenes - gaidījušas, šķiet, gadsimtiem ilgi. Kaut Zemes laiks atgādina, ka vien simts dienas.

2017. gada 9. maijs. Lasu Ginta Barkovska grāmatu "Okeāna saviļņotie. Atklāt sevi no jauna". Raudu un smeļos, smeļos un raudu. Jo personīgi piedzīvots tas viss. Tikai caur savu, caur "VĀRTU" stāstu. Izeju pastaigā ar ratos dusošo meitu un skatos kā zied āliči. Sniegs kaukāzenēs. Pienenes zied.

Es ļoti gribu Mājās. Ļoti. Bet pirms izkūpēšu kā dūmi gaisā, - es ticu un zinu: es vēlreiz piedzīvošu (savu) paradīzi uz Zemes.

Ilze Meiere

VĀRTI *un* VĀRDI

Maija Kalniņa

Nevarēju nosaukt vārdā, kas tas bija, kas bija pirmie vērtie, atvērtie un nu jau aizvērtie VĀRTI tieši priekš manis. Lai arī vārds no visiem pasaules saziņas veidiem man tuvs, tomēr mani VĀRTI nesaucās VĀRDĀ. Dzejniecei Agitai Dragunai bija izdevies. Un ar to tik ļoti pietika, tik viss bija pateikts, ka pat necentos kā vēl. Bija jau rudens, šķiet, kad tomēr.

Kamēr es sēju slotas.
Kamēr vēru durvis.
Kamēr es biju vārtos.
Dega pēdējās pagales.
Dega pēdējās pagales sārtos.

Kamēr es pirtī pēros.
Kamēr stāvēju uz sliekšņa.
Kamēr es biju vārtos.
Dega pēdējās pagales.
Dega pēdējās pagales sārtos.

Kamēr es mazgāju lāvu.
Kamēr es pārnācu mājās.
Kamēr es biju vārtos.
Dega pēdējās pagales.
Dega pēdējās pagales sārtos.

Kad mēs – četras VĀRTU vērējās – meklējām šī gada VĀRTU pulsu un ideju. Kad meklējām atbildi uz jau tājumu KĀPĒC, kad saucām vārdā katra savu TĀPĒC - mani pasauca OLafa GŪTMAŅA dzejas grāmata. Piegāju pie tās un vēru vajā. Varbūt OLAFS GŪTMANIS, dzejnieks un vārdotājs, kurš neaizstājams un klāt esošs bija pirmajos VĀRTOS, varbūt viņš zina. Zina ceļa vārdus, zina padomu mums. Atvēru atbildi:

Dzērvēs izdejo mani
Kā rītausmā purvu.
Tas ir tik brīnumaini,
Tik burvīgi.
Izbradā slaikām kājām
Kā ciņainu pauguru.
O, kādi spārnu vēzieni,
Dejā saspringti augumi
Un pēkšņi tik atraisīti
Akaču spoguļos manos.
Vēlreiz un atkal
debesīs pacelšanās.
Un tad jau ieligzdo manī
Uz vēl vienu putnu mūžu.
Kamēr vien dzērvju dejās
Dzimtais purvs tam būšu,
Putni izdejos mani -
Rāvainu, dūņainu, akačainu.
Ik pavasari tik burvīgi,
Tik brīnumaini.

Paldies, Dzejniek! VĀRTU pulss ir rasts. Tātad – tie ir dzīvi. Tātad prasās vērties. Kaut nekas nav pašsaprotams, viss kļūst saprotams. Ka mēs atkal vērsim. Ka mūs atkal vērs. Atkal no jauna. Kā pirmoreiz.

Mana dzīvīte virves dejotāja -
Vienā rokā dienas, otrā - naktis.
Piruetes, palēcieni, zīda svārki, izklupieni.

Neturi mani pie rokas,
Tavām rokām citi ritmi.
Varbūt mēs satiksimies – tur,
Kur satikušies jau ir miljoni un simti.

Mana dzīvīte virves dejotāja.
Vienā rokā bija, otrā - viss kas būs.
Neskaties sev zem kājām,
Tas nav augstums, kā tev bail – bet mūžs.

Mana dzīvīte dejo un dejo,
Dejo uz virves, uz naža asmens,
dejo ka prieks.

Skatītājiem aizraujas elpa.
Bet tu tikai dejo, jo zini -
Tā nav tumsa. Un gaisma tā nava.
Tur kur tās satiekas – ir virve tava.

Un, kurš gan cits manā un kurš cits Tavā vietā? Kad tad, ja ne tagad. Un kā gan citādi, ja ne tieši tā. Tieši tā. Tā.

Iet Dullais Dauka projām?
Vai tomēr dodas šurp?

Re, māsiņ, ievas ziedēt pošas.
Zied rudzupuķes.
Jau kastanis met lapas.
Rau, māsiņ! Snieg!
Mēs esam piederošas
Gan ziediem tiem, gan lapām.
Mēs esam piederošas
Gan vētrā iet. Gan rimt.

Iet Dullais Dauka bojā?
Vai tomēr viņš iet dzimt?